

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від _____ 2024 р. № ____

ПОРЯДОК
утворення та функціонування спеціальних груп вихованців закладів
дошкільної освіти

I. Загальна частина

1. Цей Порядок визначає механізм утворення та умови функціонування спеціальних груп у закладах дошкільної освіти та дошкільних підрозділах і не поширюється на спеціальні садочки та дошкільні підрозділи спеціальних закладів загальної середньої освіти. Терміни у цьому Порядку вживаються у значеннях, наведених в Законах України «Про освіту», «Про дошкільну освіту» та інших нормативно-правових актах у сфері освіти.

2. Спеціальні групи - це окремі групи, що утворюються у закладах дошкільної освіти та дошкільних підрозділах для здобуття дошкільної освіти дітьми з особливими освітніми потребами (далі - діти) у спеціально створених умовах з урахуванням їх індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

3. Основними завданнями спеціальної групи є:

1) забезпечення здобуття дітьми дошкільної освіти з метою набуття результатів навчання та компетентностей, визначених державним стандартом дошкільної освіти, з урахуванням їхніх здібностей, нахилів, індивідуальних інтелектуальних, психічних і фізичних потреб та можливостей;

2) створення умов, зокрема спеціального освітнього середовища, для здобуття освіти дітьми шляхом належного кадрового, матеріально-технічного забезпечення, забезпечення універсального дизайну та/або розумного пристосування, що враховує індивідуальні потреби та можливості дітей;

3) забезпечення здобуття дошкільної освіти дітьми за допомогою найбільш прийнятних для них форм, методів і засобів навчання та виховання, які максимально сприяють засвоєнню знань, умінь і навичок, а також використання в освітньому процесі української жестової мови, допоміжних засобів навчання, засобів альтернативної комунікації тощо;

4) формування в дітей базових компетентностей і навичок, необхідних для подальшого здобуття початкової освіти;

5) забезпечення розвитку творчих задатків, здібностей, талантів дітей та набуття ними соціального досвіду;

- б) зміцнення фізичного та психічного здоров'я дітей;
- 7) активне залучення до освітнього процесу батьків (законних представників) дітей та надання їм консультацій;
- 8) забезпечення системного психолого-педагогічного супроводу дітей;
- 9) проведення корекційно-розвиткової роботи з дітьми відповідно до категорій (типів) їх особливих освітніх потреб (труднощів).

II. Утворення та функціонування спеціальних груп

1. Спеціальні групи можуть утворюватися у закладах дошкільної освіти та дошкільних підрозділах незалежно від їх типу (типів) організації освітньої діяльності, крім спеціальних садочків та дошкільних підрозділів спеціальних закладів загальної середньої освіти.

2. Спеціальні групи утворюються керівником (директором) закладу освіти на підставі заяви про зарахування одного з батьків дитини або її законних представників, поданої особисто, за погодженням із засновником цього закладу освіти або уповноваженим ним органом за наявності відповідного контингенту дітей, матеріально-технічної бази та кадрового забезпечення.

3. Спеціальні групи утворюються та комплектуються відповідно до категорій (типів) особливих освітніх потреб (труднощів) здобувачів дошкільної освіти, ступенів їх прояву та рівня підтримки дитини.

4. Керівник (директор) закладу освіти організовує роботу з персональними даними дітей спеціальної групи та визначає працівника, відповідального за внесення інформації до системи автоматизованої роботи інклюзивно-ресурсних центрів, згідно з Положенням про систему автоматизації роботи інклюзивно-ресурсних центрів, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 02 листопада 2020 року № 1353, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08 січня 2021 року за № 24/35646.

5. Порядок зарахування дітей до спеціальних груп, переведення до іншого закладу освіти та відрахування здійснюється у порядку, визначеному законодавством.

До заяви про зарахування до закладу освіти додаються:

висновок про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи, наданий інклюзивно-ресурсним центром, в якому зазначено категорію (тип) особливих освітніх потреб (труднощів) та рекомендований рівень підтримки у закладі освіти, не нижче другого;

копія індивідуальної програми розвитку, складеної у закладі освіти, в якому дитина здобувала дошкільну освіту (за наявності).

У разі не надання батьками копії індивідуальної програми розвитку, складеної у закладі освіти, в якому дитина здобувала дошкільну освіту, керівник закладу роздруковує її електронну версію з системи автоматизованої роботи інклюзивно-ресурсних центрів (за наявності);

копія медичного висновку про дитину з інвалідністю віком до 18 років, виданого лікарсько-консультативною комісією закладу охорони здоров'я (за наявності);

копія індивідуальної програми реабілітації дитини з інвалідністю (за наявності);

висновок лікаря-сурдолога або лікаря-отоларинголога з розшифрованими результатами аудіометрії (для дітей з функціональними мовленнєвими труднощами та дітей з функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження слухової функції); висновок дитячого лікаря-офтальмолога (для дітей з функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження зорової функції) та висновок дитячого лікаря-невролога (ортопеда) (з функціональними моторними або фізичними труднощами).

6. Залежно від категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів) та рекомендованого рівня підтримки здобувачів освіти створюються спеціальні групи, наповнюваність яких становить для дітей:

1) з інтелектуальними труднощами, що потребують другого рівня підтримки, - не більше десяти осіб;

2) з інтелектуальними труднощами, що потребують третього, четвертого рівнів підтримки, - не більше восьми осіб;

3) з інтелектуальними труднощами, що потребують четвертого, п'ятого рівнів підтримки, - не більше шести осіб.

У разі недостатньої кількості дітей та за умови забезпечення індивідуального підходу в одну групу зараховуються діти з інтелектуальними труднощами, що потребують третього-п'ятого рівнів підтримки в закладах освіти. Наповнюваність такої групи становить не більше шести осіб;

4) з функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження слухової функції та потребують другого, третього рівнів підтримки в закладах освіти, - не більше десяти осіб;

5) з функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження слухової функції та потребують четвертого, п'ятого рівнів підтримки в закладах освіти, - не більше шести осіб.

У разі недостатньої кількості дітей та за умови забезпечення індивідуального підходу в одну групу зараховуються діти з функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження слухової функції та потребують другого-п'ятого рівнів підтримки в закладах освіти. Наповнюваність такої групи становить не більше шести осіб;

6) з функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження зорової функції та потребують другого, третього рівнів підтримки в закладах освіти, - не більше десяти осіб;

7) з функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження зорової функції та потребують четвертого, п'ятого рівнів підтримки в закладах освіти, - не більше шести осіб.

У разі недостатньої кількості дітей та за умови забезпечення індивідуального підходу в одну групу зараховуються діти з функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження зорової функції та потребують другого-п'ятого рівнів підтримки в закладах освіти. Наповнюваність такої групи становить не більше шести осіб;

8) з функціональними фізичними або моторними труднощами, що передбачають обмеження опорно-рухової (кістково-м'язової) функції, що потребують другого, третього рівнів підтримки в закладах освіти, - не більше десяти осіб;

9) з функціональними фізичними або моторними труднощами, що передбачають обмеження опорно-рухової (кістково-м'язової) функції, що потребують четвертого, п'ятого рівнів підтримки в закладах освіти, - не більше шести осіб.

У разі недостатньої кількості дітей та за умови забезпечення індивідуального підходу в одну групу зараховуються діти з функціональними фізичними або моторними труднощами, що передбачають обмеження опорно-рухової (кістково-м'язової) функції, та потребують другого-п'ятого рівнів підтримки в закладах освіти. Наповнюваність такої групи становить не більше шести осіб;

10) з функціональними мовленнєвими труднощами, що потребують другого, третього рівнів підтримки, - не більше дванадцяти осіб;

11) з функціональними мовленнєвими труднощами, що потребують третього, четвертого рівнів підтримки, - не більше десяти осіб;

12) з функціональними мовленнєвими труднощами, що потребують четвертого, п'ятого рівнів підтримки, - не більше восьми осіб.

У разі недостатньої кількості дітей та за умови забезпечення індивідуального підходу в одну групу зараховуються діти з функціональними мовленнєвими труднощами та потребують другого-п'ятого рівнів підтримки в закладах освіти. Наповнюваність такої групи становить не більше восьми осіб;

13) із складними порушеннями розвитку (що передбачають поєднання різних категорій (типів) особливих освітніх потреб (труднощів), одна з яких потребує четвертого, п'ятого рівнів підтримки) - не більше шести осіб;

14) з соціоадаптаційними труднощами, в тому числі такими, що пов'язані з розладами аутистичного спектра та потребують третього-п'ятого рівнів підтримки, - не більше шести осіб.

Засновник (засновники) закладу освіти може (можуть) встановлювати граничну чисельність вихованців у групі меншу, ніж визначено нормативами наповнюваності груп дітьми в закладі освіти.

Група утворюється за умови наявності більш як 50 відсотків граничної наповнюваності груп.

Гранична наповнюваність групи, визначена цим пунктом, за потреби збільшується, але не більш як на одну особу.

7. У випадку, якщо вихованець має труднощі різних типів, то він може здобувати освіту в спеціальній групі відповідно до категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів) найвищого ступеня прояву або однієї із наявних категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів).

8. До однієї спеціальної групи за потреби зараховуються діти різного віку за умови, що їх різниця у віці становить не більше двох років.

9. Вихованці спеціальних груп обов'язково забезпечуються медичним обслуговуванням, що здійснюється медичними працівниками закладів освіти, закладів охорони здоров'я, на території обслуговування яких знаходяться заклади освіти, чи фізичних осіб - підприємців, що провадять господарську діяльність з медичної практики, на підставі трудових та/або цивільно-правових угод.

Медичне обслуговування забезпечується з урахуванням труднощів функціонування і життєдіяльності дітей та здійснюється відповідно до Переліку обов'язкових заходів з охорони здоров'я вихованців закладів дошкільної освіти, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

10. Харчування дітей спеціальної групи здійснюється відповідно до Порядку організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 року № 305, із забезпеченням за необхідності особливих дієтичних потреб дітей.

11. Для проведення психолого-педагогічної, корекційно-розвиткової роботи з дітьми спеціальних груп у закладах освіти облаштовуються відповідні кабінети та приміщення.

III. Організація освітнього процесу у спеціальних групах

1. Освітній процес у спеціальних групах забезпечує опанування державного стандарту дошкільної освіти та має корекційну спрямованість.

2. Освітня програма для дітей з особливими освітніми потребами в обов'язковому порядку повинна містити корекційно-розвитковий складник, що враховує специфіку розвитку та потреби дітей, які здобувають освіту у спеціальній групі, та має бути спрямована на досягнення вихованцями результатів навчання і компетентностей, визначених державним стандартом.

3. Спеціальні групи працюють за програмами, навчально-методичними комплектами, посібниками для дітей з особливими освітніми потребами раннього та дошкільного віку, рекомендованими Міністерством освіти і науки України, із застосуванням допоміжних засобів для навчання, згідно з Переліком допоміжних засобів для навчання (спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку) осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються в закладах освіти, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 23 квітня 2018 року № 414, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 11 травня 2018 року за № 582/32034.

4. Індивідуальна освітня траєкторія дітей спеціальної групи реалізується шляхом розроблення індивідуальної програми розвитку для кожної дитини.

6. Керівник закладу освіти для кожної дитини формує команду психолого-педагогічного супроводу та забезпечує її роботу в закладі освіти. До складу команд супроводу за потреби залучаються фахівці інклюзивно-ресурсних центрів.

Засідання команди супроводу за потреби проводяться в режимі онлайн та/або у змішаному очно-дистанційному форматі.

7. Індивідуальна програма розвитку складається для кожної дитини на підставі висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи, наданого інклюзивно-ресурсним центром, та результатів психолого-педагогічного вивчення дитини командою супроводу не пізніше одного місяця з моменту початку освітнього процесу.

Індивідуальна програма розвитку розробляється за формою, затвердженою закладом дошкільної освіти, відповідно до індивідуальних потреб дитини.

Індивідуальна програма розвитку для дітей повинна містити: загальні відомості про вихованця; інформацію про особливості розвитку дитини;

особливості засвоєння освітньої програми та потреби в адаптації навчальних матеріалів, виборі підходів, методів, прийомів та засобів навчання під час освітнього процесу; перелік психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг (допомоги), яких потребує вихованець.

У разі відвідування дитиною реабілітаційної установи індивідуальна програма розвитку узгоджується з індивідуальним планом комплексної реабілітації (абілітації) в такій установі.

Індивідуальна програма розвитку підписуються всіма членами команди супроводу, зокрема одним з батьків (іншим законним представником) дитини, та затверджується директором закладу дошкільної освіти.

8. Питання щодо організації освітнього процесу дитини з особливими освітніми потребами відповідно до індивідуальної програми розвитку розглядається педагогічною радою закладу освіти.

9. Корекційна спрямованість освітнього процесу у спеціальних групах забезпечується педагогічними працівниками, які здобули вищу педагогічну освіту ступеня бакалавра, магістра (спеціаліста) за спеціальністю «Спеціальна освіта» (для осіб, які здобували вищу освіту до набрання чинності постанови Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», за спеціальностями «Дефектологія», «Корекційна освіта» (за нозологіями)).

10. Особистісно орієнтоване спрямування освітнього процесу у спеціальних групах для дітей з інтелектуальними, соціоадаптаційними, функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження слухової, зорової функцій, та потребують четвертого, п'ятого рівнів підтримки, та дітей з функціональними моторними або фізичними труднощами, що потребують третього-п'ятого рівня підтримки, забезпечує асистент вихователя групи з розрахунку 1 ставка на групу, у якому навчаються такі діти.

За необхідності соціально-побутові потреби вихованців під час освітнього процесу задовольняє асистент вихованця - соціальний робітник, один із батьків (інший законний представник) або уповноважена ними особа.

11. Розклад корекційно-розвиткових занять у спеціальній групі складається з дотриманням вимог санітарного законодавства, з урахуванням індивідуальних особливостей дітей та затверджується директором закладу дошкільної освіти.

12. Діти спеціальних груп залучаються до виховної роботи (проведення гурткових занять, конкурсів, тематичних заходів, екскурсій тощо) закладу освіти.

